

BOL-studenten effectief laten reflecteren op hun praktijkervaringen

Als BOL-studenten optimaal willen leren van hun praktijkervaringen, is het zinvol om hen te laten reflecteren op die ervaringen. Om de reflectie effectief te laten zijn, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Zo moet school studenten goed voorbereiden op leren op de werkplek. En op de werkplek moeten studenten de mogelijkheid krijgen om te reflecteren, met ondersteuning van de werkplekbegeleiders. Het helpt om de reflectie te structureren aan de hand van een vaste set vragen. **NIEK VAN DEN BERG, SIMONE BARNEVELD**

Wanneer studenten reflecteren op hun praktijkervaringen kunnen ze wat ze op school hebben geleerd beter verbinden met wat ze in de praktijk leren. Zo komen ze tot meer inzichten en betere prestaties. Omdat BOL-studenten doorgaans nog jongeren zijn, is het voor hen best lastig

hebben studenten deze vaardigheden meestal nog niet helemaal tot hun beschikking. Daarom kunnen ze wel wat hulp gebruiken van docenten en van werkplekbegeleiders om te leren reflecteren en om van reflectie te leren.

Dat gaat niet altijd vanzelf, zo blijkt in de praktijk. Kan kennis uit onderzoek mogelijk inzicht geven in wat nodig is om studenten te helpen reflecteren? Omdat onderzoek naar begeleiding bij reflecteren in het mbo schaars is, putten we uit onderzoek in het hoger onderwijs. Hou daarbij in het achterhoofd dat mbo-studenten wel nadrukkelijker begeleiding nodig hebben.

met hun eigen doelen: taakreflectie en zelfreflectie. Bij taakreflectie passen studenten theorie toe op hun praktijkervaringen, op hun eigen professionele handelen. Doelen hiervan zijn dat ze zich de theorie eigen maken en nieuwe kennis ontwikkelen. Zo ontwikkelen ze hun handelingsrepertoire. Bij zelfreflectie kijken studenten meer naar hun persoonlijke ontwikkeling: wie ben ik, wat wil ik, wat zijn mijn ambities en waar wil ik nog in groeien? Het doel is dat studenten meer controle krijgen over hun eigen denken, motivatie en gedrag.

HELPEN DOOR REFLECTIEVRAGEN TE STELLEN

dit te doen. Om te reflecteren hebben ze taal- en executieve vaardigheden nodig. Ook moeten ze in staat zijn te denken vanuit het eigen perspectief én dat van de ander. Omdat de ontwikkeling van deze vermogens tot de leeftijd van begin twintig duurt,

MAAK DOELEN HELDER

Belangrijk is dat de doelstellingen van de reflectie helder zijn voor studenten én begeleiders, en dat beiden eenzelfde beeld ervan hebben. Er zijn verschillende vormen van reflectie,

VOORBEELDGEDRAG EN VRAGEN STELLEN

Begeleiders op de werkvloer kunnen studenten helpen te reflecteren door voorbeeldgedrag te laten zien en door reflectie vragen te stellen. Een vaste set vragen kan helpen om de reflectie te structureren en bijvoor-

beeld expliciet de relatie te leggen tussen praktijkervaring en theorie. Voorbeelden van dat soort vragen zijn: Wat ging er goed? Wat ging er niet goed? Hoe kwam dat? Hoe heb je het aangepakt? Wat zou je de volgende keer anders doen en hoe dan?

REFLECTIE-IN-ACTIE

Werkbegeleiders kunnen studenten ondersteunen bij reflectie als ze samen op de werkvloer bezig zijn, het zogenoemde reflectie-in-actie. Ze kunnen voorbeeldgedrag laten zien waar studenten zich aan kunnen spiegelen. Begeleiders kunnen ook het werk even onderbreken om genoemde reflectievragen te stellen. Mogelijkheden hiertoe worden echter vanwege de waan van de dag niet altijd benut: er is weinig gele-

genheid want het werk gaat door. Er liggen hier wel kansen.

REFLECTIE-OP-ACTIE

Een andere mogelijkheid is reflectie-op-actie, waarbij docenten en werkbegeleiders achteraf met de student terugkijken. Het is dan echter lastiger om goed na te gaan wat er gebeurde, vooral als ze niet op de werkvloer aanwezig waren en zagen wat de student precies deed. Mochten er filmopnames zijn gemaakt, dan kan er kijkend naar die beelden beter worden gereflecteerd om zo tot nieuwe inzichten te komen.

NIEK VAN DE DEN BERG IS KENNIS-MAKELAAR, SIMONE BARNEVELD IS COMMUNICATIEADVISEUR BIJ DE KENNISROTONDE.

*Lees hier het volledige antwoord op de vraag: **Welke begeleiding is effectief om BOL-studenten in het mbo te laten reflecteren op praktijkervaringen tijdens de studie?** Kennisrotonde.nl*

Heb jij ook een onderwijsvraag waarop je een wetenschappelijk gefundeerd antwoord wilt krijgen? Stel deze dan zelf of samen met je team aan de Kennisrotonde en krijg kosteloos een op onderzoek gebaseerd antwoord! www.kennisrotonde.nl/stel-je-vraag De Kennisrotonde is een uniek loket voor de beantwoording van vragen uit het onderwijs met kennis uit onderzoek. Dienst van het Nationaal Regieorgaan Onderwijs-onderzoek (NRO).